

2018-2019

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ & ΤΕΧΝΕΣ

ΑΝΤΙΠΟΛΕΜΙΚΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΕΣ

ΦΩΤΟΔΟΚΙΜΙΟ

ΣΤΕΛΛΑ ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΑΘΗΤΡΙΑ Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΔΡΟΣΙΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η μαθήτρια της Β΄ Γυμνασίου **Στέλλα Ανθοπούλου** εκπόνησε εργασία στο πλαίσιο εφαρμογής των διδακτικών προτάσεων στο μάθημα της Λογοτεχνίας Β΄ Γυμνασίου με τίτλο **“ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΕΣ Αντιπολεμικές Δημιουργίες”**, που εφάρμοσαν οι καθηγήτριες **Τίνα Κατσαρή** και **Εύη Συρίγα**. Την εργασία της αποτελεί ένα **ΦΩΤΟΔΟΚΙΜΙΟ**, που βασίστηκε στη δραστηριότητα 1 των διδακτικών προτάσεων στις σελίδες 5-7.

Άουσβιτς (φωτ. Κωστής Ζαμάνης Β1)

5. Άουσβιτς (φωτ. Κωστής Ζαμάνης Β1)

«... Γιατί μέσα από αυτά τα χαρτιά θροεί μία ψυχή τυραγνισμένη, που είναι ένα μέρος της παγκόσμιας ψυχής. Θαρρώ πως τούτα εδώ τα μιλήματα που δεν τους στάθηκαν τυχερά να φτάσουν ως τη γυναίκα που γι' αυτήν γράφονταν ε, ανήκουν κάπως σε όλες τις γυναίκες που άγγισε ο πόλεμος, ακόμα και σε κάθε ανθρώπινο πλάσμα που γιόμισε από τις απορίες του πολέμου, και απλώνει τα χέρια ζητιανεύοντας την πανανθρώπινη αγάπη». Το απόσπασμα αυτό είναι παρμένο από τον πρόλογο του έργου του **Στρατή Μυριβήλη** «**Η Ζωή εν Τάφω**», φανερώνοντας τα έντονα αντιπολεμικά του αισθήματα.

Συγκεκριμένα μέσα από το απόσπασμα «Τα ζα» ο συγγραφέας αποτυπώνει την ωμότητα και τη βιαιότητα του πολέμου. Αναφέρεται στον πανικό και την καταστροφή που προκαλεί ο πόλεμος στο ανθρώπινο και φυσικό περιβάλλον. Υψώνει τη δική του φωνή διαμαρτυρίας μπροστά στη βαρβαρότητα και στα πολεμικά μέσα που αδιακρίτως σκοτώνουν και πληγώνουν κυρίως όσους δεν μπορούν να αντιδράσουν. Το απόσπασμα είναι αφιερωμένο στην εκτός κάθε λογικής εμπλοκή των ζώων στην πολεμική επιχείρηση του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Τα αθώα αυτά ανυποψίαστα ζώα σύρονται στον πόλεμο ανυπεράσπιστα από την επερχόμενη καταστροφή. Για τον συγγραφέα γράφεται με μαύρα γράμματα η πιο σκοτεινή σελίδα στην ιστορία του ανθρώπου.

Τα ζα καταταλαιπωρημένα μετά από το πολυήμερο περπάτημα φορτωμένα με πυρομαχικά φτάνουν σ' ένα χωριό, όπου όλα γύρω τους σε πείσμα της επικείμενης βαρβαρότητας, ανθίζουν και ο έρωτας και η φύση καλούν όλα τα όντα να μπου στον χορό και το πανηγύρι της χαράς. Τη στιγμή, λοιπόν, που τα ζώα βρίσκονται παραδομένα στο απόγειο της χαράς τους, κόβεται το νήμα της ζωής με τον πιο ανατριχιαστικό τρόπο. Τα πολεμικά αεροσκάφη σπείρουν τον θάνατο εξ ουρανού. Αποτυπώνεται, συνεπώς, η βία σε όλο της το «μεγαλείο». Η τραγική ειρωνεία έγκειται στο γεγονός ότι ο φριχτός θάνατος των ζώων έρχεται τη στιγμή που βρίσκονταν στο μεθύσι της γεννητικής χαράς.

Μέσα από το απόσπασμα «Τα ζα» και τις εικόνες που παρατίθεται παραπάνω που έχουν ως κοινό τόπο το Άουσβιτς, αλλά με δυο εκ διαμέτρου αντίθετες σκηνές και ερμηνείες εγείρονται συναισθήματα και προβληματισμοί για τα δεινά που επισύρει ο πόλεμος και τα αγαθά που προσφέρει η ειρήνη.

Η λέξη ειρήνη προέρχεται από το αρχαίο ελληνικό ρήμα είρω, που σημαίνει ενώνω. Η ειρήνη, συνεπώς, εκφράζει την ενότητα και τη συμφιλίωση των ανθρώπων, τη διάθεσή τους να ζήσουν αρμονικά μεταξύ τους απαλλαγμένοι από μίσση και αντιπαλότητες. **Με την ειρήνη προάγεται ένας τρόπος ζωής που κύρια χαρακτηριστικά του είναι η ηρεμία, η τάξη, η ασφάλεια και όπου αξίες όπως ο σεβασμός, η αλληλεγγύη, η ισότητα, η ελευθερία και η δικαιοσύνη βρίσκουν το πραγματικό τους νόημα.**

Σε αντίθεση με τον πόλεμο, που στηρίζεται στο μίσος και τη βία, σκορπά τον - θάνατο και την καταστροφή και συντελεί στη στασιμότητα και την οπισθοδρόμηση του πολιτισμού, η ειρήνη αποτελεί παράγοντα ευημερίας και προόδου. Γι' αυτό εξάλλου λατρεύτηκε από τους ανθρώπους και αποτέλεσε ύψιστο αγαθό σ' όλες τις εποχές της ανθρώπινης ιστορίας.

Στην πρώτη εικόνα αποτυπώνεται ο παραλογισμός του πολέμου. Ανέρχονται στη μνήμη μας στιγμές από τα βασανιστήρια τα οποία βίωσαν οι Εβραίοι επί γερμανικής Κατοχής. Την περίοδο του Β' Παγκοσμίου Πολέμου οι άνθρωποι εξαγριώθηκαν, ζώδη ένστικτα και ορμέμφυτα επικράτησαν και μία γενικότερη ηθική παρακμή μετέτρεψε τον άνθρωπο σε ένα αδίστακτο, καχύποπτο, αιμοδιψές και άλογο ον. Το μίσος φώλιασε στην ψυχή του και τον οδήγησε σε φριχτές πράξεις και ειδική εγκλήματα, που προκαλούν αποτροπιασμό και ανατριχίλα. Αξίες όπως ο σεβασμός και η ανθρωπιά έπαψαν να υφίστανται και επικράτησε ο νόμος του ισχυρότερου.

Στη δεύτερη εικόνα, στο ίδιο μέρος όπου σκορπίστηκε ο θάνατος σε αθώες ψυχές και ταυτίστηκε με την παραφροσύνη του πολέμου, αποτυπώνεται μια φιλήσυχη στιγμή και ένα στιγμιότυπο που προκαλεί ηρεμία και γαλήνη της καρδιάς των θεατών. Στην καταπράσινη πεδιάδα ένα σκιουράκι απολαμβάνει τα αγαθά που προσφέρει η φύση και το μεγαλείο της. Μια εικόνα που σφύζει από ζωή, τη στιγμή που η φύση αναγεννιέται και προσκαλεί κάθε ύπαρξη να χαρεί τους καρπούς της και τη μοναδικότητά της. Η φύση και η απaráμιλλη ομορφιά της πλαισιώνουν το ωραιότερο πορτρέτο της ζωής.

ΑΠΟΨΕΙΣ – ΘΕΣΕΙΣ – ΠΟΛΕΜΟΣ

«Κανείς δεν είναι τόσο ανόητος, ώστε να προτιμά τον πόλεμο αντί για την ειρήνη. Στην ειρήνη τα παιδιά θάβουν τους γονείς, ενώ στον πόλεμο οι γονείς θάβουν τα παιδιά τους».

Ηρόδοτος

«Δεν υπήρξε ποτέ καλός πόλεμος ή κακή ειρήνη».

Φραγκλίνος

«Ο πόλεμος είναι η επιστήμη της καταστροφής».

Άμποτ

«Άλλαξαν ακόμα αυθαίρετα και την καθιερωμένη αντιστοιχία των λέξεων με τα πράγματα. Έτσι, η αστόχαστη αποκοτιά θεωρήθηκε ανδρεία που επιδείχνονταν από συντροφική αγάπη, ο δισταγμός από προνοητικότητα εύσημη δειλία, η σωφροσύνη πρόσχημα ανανδρίας κι η σύνεση σε όλα, τέλεια έλλειψη δραστηριότητας. Η τυφλή παραφορά θεωρήθηκε αντρική αρετή κι η περίσκεψη για λόγους ασφαλείας εύλογη πρόφαση για ν' αποσύρει κάποιος κίνδυνο».

Θουκυδίδης

«Η απειλή ενός ατομικού πολέμου είναι η σταθερή μέριμνά μας. Ένας άλλος πόλεμος δεν πρόκειται να είναι η έκφραση μιας οικουμένης λύσσας, μίας παραδειγματίστης. Οι άνθρωποι θα ξεκινήσουν για να ξεριζώνουν το γένος τους».

Ι.Μ. Παναγιωτόπουλος

Βιβλιογραφία

Καλαβρουζιώτου, Δ. (2012). *Μεθοδολογία και τεχνική στην παραγωγή λόγου. Γ' Γυμνασίου*. Αθήνα: Σαββάλας.

Μερτίκα, Θ., Πανουργιά-Σαββανή, Σ. (2009). *Ερμηνευτικές αναλύσεις στα Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας- Γ' Γυμνασίου*. Αθήνα: Πατάκη.